Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue
Västra Nylands välfärdsområde

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen ilmasto-ohjelma

Käsitelty: Aluehallitus 12.5.2025 § 103

Hyväksytty: Aluevaltuusto 27.5.2025 § 32

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen ilmasto-ohjelma ja tiekartta toimista, jolla edistetään hiilineutraaliuden saavuttamista Tiivistelmä

98 % asukkaistamme asuu kunnassa, joka tavoittelee hiilineutraaliutta 2030

- Asukasmääräisesti 98 % länsiuusimaalaisista asuu kunnassa tai kaupungissa, jonka hiilineutraaliustavoite on asetettu vuodelle 2030.
- HUS-yhtymän tavoitteena on vähentää niitä päästöjä, joiden vähentämiseen HUS:lla on suora päätäntävalta tai vaikutusmahdollisuuksia. Vuonna 2020 tavoitteen alle kuuluvat päästöt olivat 69 kt CO2-ekv, eli noin neljännes HUS:n kokonaishiilijalanjäljestä.
- Hyvinvointialueen yhteistyökumppaneilla on omia ilmasto-ohjelmia ja päästövähennystavoitteita.

Ilmastotavoitteemme vuoteen 2030 mennessä

- Hyvinvointialue tukee omalla toiminnallaan Länsi-Uudenmaan kuntien ja kaupunkien Hiilineutraali Uusimaa 2030 –tiekartan mukaisia ilmastotavoitteita sekä HUS-yhtymän ilmastotavoitteita.
- Vuonna 2030 toimintamme hiilijalanjälki on ilmasto-ohjelman toimenpiteiden tukemana pienentynyt vuoden 2023 tasoon verrattuna.

Vuoden 2026 loppuun mennessä

- olemme laskeneet uudestaan toiminnastamme aiheutuvat hiilidioksidipäästöt ja niiden kehityssuunnan
- henkilöstömme osaaminen ilmastoasioissa on kasvanut
- ilmasto-ohjelman päivittämisen tarve arvioidaan näiden tietojen pohjalta
- olemme asettaneet numeerisen päästövähennystavoitteen, joka tukee omalta osaltaan kuntien ja Uudenmaan hiilineutraalisuustavoitetta ja tunnistaneet tarvittavat jatkotoimenpiteet hyvinvointialueen tavoitteen saavuttamiseksi varmistaen sen, että ensisijaista on laadukkaiden ja kustannustehokkaiden sotepe-palvelujen järjestäminen
- hyvinvointialueen ilmasto-ohjelman ja hiilineutraaliustavoitteen saavuttamiseen tarvittavia toimenpiteitä ryhdytään toteuttamaan heti ilmasto-ohjelman hyväksymisen jälkeen painottaen taloudellisia säästöjä tuovia ja kustannusneutraaleja toimia, mutta varmistaen, että nyt hyväksytyn talouskehyksen sisällä voidaan toteuttaa myös sellaisia ilmastotoimia, jotka edellyttävät toteutuakseen maltillista rahoitusta.

Ilmasto-ohjelman seuranta

Tulevaisuus- ja kehittämislautakunta seuraa vuosittain ilmasto-ohjelman toteutumista.

Tiekartta toimista, jolla edistetään hiilineutraaliuden saavuttamista

1 Johdanto

Ilmasto-ohjelman tarkoitus ja tavoitteet

Hyvinvointialueiden hiilijalanjälki

Sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastuspalvelujen hiilijalanjäljen vähentäminen on Suomessa merkittävä haaste, johon alan toimijoiden tulisi aktivoitua. Vuonna 2019 sosiaali- ja terveydenhuollon päästöjen osuus oli 6,5 % maan kulutusperäisistä päästöistä.

Vaikka ilmastonmuutos on ollut keskeinen yhteiskunnallinen teema niin globaalissa kuin kansallisessa keskustelussa jo vuosikymmeniä, sosiaali- ja terveydenhuollon alalla aihe on jäänyt vähemmälle huomiolle. Monet kunnat, kaupungit ja yritykset ovat aloittaneet matkansa kohti hiilineutraaliutta jo vuosia sitten.

Jotta luonnon ja ihmisten hyvinvointia voitaisiin turvata ja maapallon keskilämpötilan nousu rajoittaa 1,5 asteeseen, tulisi koko maailman olla hiilineutraali vuoteen 2050 mennessä.

Ilmasto-ohjelma toimeenpanee hyvinvointialueen strategiaa

Hyvinvointialueen strategiassa (25.10.2022 § 69) linjattiin, että hyvinvointialue järjestää ja uudistaa palveluja sosiaalisesti, ekologisesti ja kulttuurisesti kestävällä tavalla ja huomioi toiminnassaan ekologisen kestävyyden.

Hyvinvointialue edistää toiminnassaan ilmastonmuutoksen hillitsemistä ja sopeutumista ja järjestää palvelut ympäristön kannalta vastuullisesti.

Strategiassa asetettuihin valtuustokausittaisiin tavoitteisiin kirjattiin seuraavasti: ”Laaditaan hyvinvointialueelle ilmasto-ohjelma ja tiekartta toimista, joilla edistetään hiilineutraaliuden saavuttamista.”

Ilmasto-ohjelman ja hiilineutraaliustiekartan valmistelun käynnistämistä koskeva esittely on käsitelty aluehallituksen kokouksessa 17.6.2024 § 99.

Aluevaltuuston päätöksessä hallintosäännön tarkistamisesta 1.10.2024 § 47 määritettiin tulevaisuus- ja kehittämislautakunnan tehtäväksi ohjata ilmasto-ohjelman valmistelua sekä päätettiin, että ilmasto-ohjelma hyväksytään jatkossa aluevaltuustossa.

Hankintojen osalta hyvinvointialue sitoutuu palvelustrategian mukaiseen hankintastrategiaan, jossa tarkastellaan hankinnan koko elinkaaren aikaisia ympäristö- ja ilmastovaikutuksia ja minimoidaan ne.

Ilmasto-ohjelma vaikuttaa läpileikkaavasti kaikkiin hyvinvointialueen palveluihin. Siksi sen tulee olla kokonaisuudessaan aluevaltuuston hyväksymän strategian mukainen, ja huomioida hyvinvointialueen perustehtävä – jotta länsiuusimaalaiset voivat hyvin.

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen ilmasto-ohjelma on laadittu osallistaen

Hyvinvointialueen ilmasto-ohjelman keskeisenä tavoitteena on vähentää hyvinvointialueen hiilijalanjälkeä. Tämän lisäksi ohjelman avulla pyritään vahvistamaan hyvinvointialueen henkilöstön ja Länsi-Uudenmaan asukkaiden tietoisuutta ilmastonmuutoksen vaikutuksista ja keinoista, joilla jokainen voi osallistua hiilineutraaliin toimintaan ja hiilineutraaliuden edistämiseen.

Hyvinvointialueen ilmasto-ohjelma on laadittu kuulemalla suurta joukkoa asiantuntijoita, eri sidosryhmiä ja luottamustoimielimiä. Alueen asukkaat ja hyvinvointialueen henkilöstö ovat ehdottaneet ohjelmaan lukuisia hiilineutraaliutta edistäviä toimenpiteitä Ilmastohukkajahdissa. Hyvinvointialueen vaikuttamistoimielimet sekä tulevaisuus- ja kehittämislautakunta ovat osaltaan kommentoineet ja ohjanneet ilmasto-ohjelman valmistelua ja tavoitteiden asetantaa.

Ilmasto-ohjelman lähtötilanteena on vuoden 2023 tietoihin perustuva hyvinvointialueen ensimmäinen hiilijalanjälkilaskenta, jonka toteutti Motiva keväällä 2024.

Ensimmäisen ilmasto-ohjelman tarkoituksena on luoda vahva pohja hyvinvointialueen kestävälle toiminnalla ja määrittää suunta, jonka mukaan vähäpäästöisempää hyvinvointialuetta tulevaisuudessa rakennetaan.

Järjestämme ja uudistamme palveluja kestävällä tavalla.

Valtuustokauden tavoitteet:

1. Hyvinvointialueen talous on tasapainossa talouden suunnitelmakauden loppuun mennessä.
2. Palvelustrategian laatimisen yhteydessä tehdään talouden tasapainottamisohjelma, jossa määritellään vuosittain tehtävät talouden sopeuttamistoimet.
3. Pitkän aikavälin talouden tasapainotuksen keskeisiä keinoja ovat monituottajamallin vaikuttava hyödyntäminen, sujuvat hoitopolut, digitalisaation edistäminen, palvelujen rakenteelliset muutokset ja kustannustietoisuus.
4. Hyvinvointialue on edelläkävijä digitaalisten sovellusten ja teknologian hyödyntämisessä. Vuonna 2023 laaditaan digipalvelujen tiekartta.
5. Osana palvelustrategian toimeenpanoa käynnistetään hyvinvointialueen toimitilasuunnittelu, joka tukee palvelustrategian tavoitteita ja edistää talouden tasapainottamista.
6. Vuonna 2023 arvioidaan tuotantotavat ja laaditaan hankintastrategia.
7. Laaditaan hyvinvointialueelle ilmasto-ohjelma ja tiekartta toimista, joilla edistetään hiilineutraaliuden saavuttamista.

Sitoudumme järjestämään palvelumme kokonaistaloudellisesti, eli taloudellisissa päätöksissä tarkastelemme hyvinvointialuetta kokonaisuutena. Palvelujen järjestämisessä hyödynnämme monituottajamallia. Panostamme erityisesti ennaltaehkäiseviin ja varhaisen tuen palveluihin. Vertailemme ja otamme käyttöön erilaisia tapoja järjestää palveluja. Kannamme vastuumme elinvoiman vahvistajana alueellamme, ja huomioimme toiminnassamme myös pienemmät toimijat.

Vaikutamme aktiivisesti sen puolesta, että hyvinvointialueemme saama rahoitus huomioi alueemme erityispiirteet oikeudenmukaisesti.

Parannamme palveluiden saatavuutta, laatua ja kustannustehokkuutta. Turvaamme nykyisiä toimivia palveluja ja uudistamme toiminta-tapojamme tarvittaessa ennakkoluulottomasti. Jokainen päätöksemme perustuu monipuoliseen vaikutustenarviointiin.

Uudistumalla haluamme myös lisätä palvelujemme kustannusvaikuttavuutta. Se tarkoittaa, että pyrimme tuottamaan mahdollisimman paljon terveys-, hyvinvointi- tai turvallisuushyötyä jokaista käyttämäämme euroa kohden.

Kestävyys tarkoittaa vastuuta sekä nykyisten että tulevien sukupolvien hyvinvoinnista, terveydestä ja turvallisuudesta. Järjestämme ja uudistamme palveluja sosiaalisesti, ekologisesti ja kulttuurisesti kestävällä tavalla. Toimintaamme ohjaavat YK:n Agenda 2030 -ohjelman kestävän kehityksen tavoitteet.

Teemme töitä sen eteen, että asukkaat voivat paremmin, ja laadimme vuonna 2023 hyvinvointikertomuksen yhdessä alueen kuntien kanssa.

Sosiaalinen kestävyys on meille asukkaidemme yhdenvertaista ja oikeudenmukaista kohtelua. Tunnistamme mahdollisuuksia ehkäistä hyvinvoinnin ja turvallisuuden ongelmia. Tarjoamme apua ja tukea myös ihmisille, jotka eivät itse osaa tai pysty hakemaan apua ja tukea. Edistämme tasa-arvoa kaikessa toiminnassamme.

Huomioimme toiminnassamme ekologisen kestävyyden. Edistämme toiminnassamme ilmastonmuutoksen hillitsemistä ja sopeutumista. Järjestämme palvelut ympäristön kannalta vastuullisesti.

Kulttuurinen kestävyys on väestömme ja työyhteisömme monimuotoisuuden kunnioittamista. Tuotamme palveluita väestölle, joka edustaa monia erilaisia kulttuureja ja kieliä. Edistämme osaltamme hyvinvointialueemme vieraskielisten kotoutumista.

Hyvinvointialueen strategia (Aluevaltuusto 25.10.2022 § 69)

Ilmasto-ohjelman toimenpiteet ja niiden toimeenpano perustuvat palvelujen järjestämisen periaatteisiin

Ohjelmaan sisältyvät toimenpiteet ovat palvelujen järjestämisen periaatteiden mukaisia.

Anna asiakkaan valita
Låt kunden välja

Siirry järjestelmälähtöisestä asiakaslähtöiseen toimintamalliin

Övergå från systemcentrerat till kundorienterad verksamhetsmodell

Anna vastuuta
Ge ansvar

Vahvista luottamukseen perustuvaa ja ihmislähtöistä toimintakulttuuria

Stärka en kultur som bygger på förtroende och människocentrerad verksamhet

Vahvista perustasoa
Stärka basnivån

Paranna hoitoon ja palveluihin pääsyä perustasolla

Förbättra tillgängligheten av vård och tjänster på basnivån.

Valitse kustannus-tehokkain tapa
Välj det mest kostnadseffektiva sättet

Miten saavutamme mahdollisimman pienellä panoksella mahdollisimman suuren vaikuttavuuden?

Hur vi kan uppnå maximal effekt med minimal insats?

Digitalisoi
Digitalisera

Paranna tuottavuutta hyödyntämällä älykkäästi digitaalisia ratkaisuja

Förbättra produktivitet av service genom att intelligent utnyttja digitala lösningar

Luovu
Avstå

Tunnista ja luovu matalan vaikuttavuuden toiminnasta

Identifiera och avstå från aktiviteter som har låg effektivitet

Hyvinvointialueen palvelustrategia (Aluevaltuusto 24.10.2023 § 60)

Hankintastrategian mukaisesti tarkastelemme hankintojen ilmastovaikutuksia ja minimoimme ne

6.1. Yhteiset hankintastrategiset tavoitteet

Kustannustehokkain tapa	Toimiva monituottajamalli	Asiakaslähtöiset toimintatavat	Yhteiskunnalliset tavoitteet
1. Tuotantotavan valinta perustuu kaikissa palvelu- ja tarvikehankinnoissa objektiiviseen ja analyyttiseen tuotantotapa-analyysiin.	7. Hyödynnämme palvelujen järjestämisessä analyysiin pohjautuen oman tuotannon lisäksi muita julkisen, yksityisen ja kolmannen sektorin toimijoita.	14. Huomioimme palveluissa asiakkaiden tai käyttäjien tarpeet ja kokemuksen.	19. Noudatamme hankinnoissamme eettisiä ja kestävän kehityksen periaatteita.
2. Tuotantotapa-analyysin pohjana on luotettava ja kattava kustannusvertailu.	8. Huomioimme suuret, keskisuuret ja pienet toimijat.	15. Tuemme asiakkaan aktiivista toimijuutta.	20. Otamme huomioon hankintojen sosiaaliset näkökohdat.
3. Huomioimme tuotantotavan vertailussa ja valinnassa kustannusten lisäksi myös laadun, vaikuttavuuden, riskit ja järjestämisvastuusta syntyvät reunaehdot.	9. Ylläpidämme aktiivista markkinavuoropuhelua.	16. Vahvistamme asiakkaan valinnanvapautta tarjoamalla vaihtoehtoja ja tietoa päätöksenteon tueksi.	21. Tarkastelemme hankinnan koko elinkaaren aikaisia ympäristö- ja ilmastovaikutuksia ja minimoimme ne. Laadittava ilmasto-ohjelma ja hiilineutraaliustiekartta ohjaavat hankintoja ja tuotantoa.
4. Huomioimme hankinnoissa teknologian ja uusien liiketoimintamallien tukemat mahdollisuudet.	10. Hyödynnämme markkinoilla olevien toimijoiden erityisosaamista.	17. Huomioimme hankinnoissa palvelujen saavutettavuus- ja esteettömyysnäkökulmat.	22. Toimimme aktiivisesti torjuaksemme ihmiskauppaa ja edistämme talouden vastuullisuutta osana harmaan talouden torjuntatoimia.
5. Tarjoamme tuottajille edellytykset luoda palveluita kustannustehokkaasti. Vaadimme ainoastaan palvelujen toteuttamisen kannalta tarkoituksenmukaisia edellytyksiä palvelutuotannolta. Ymmärrämme kaikkien palvelutuottajilta edellyttämien vaatimusten kustannusvaikutukset.	11. Hyödynnämme verkostoa oman toimintamme kehittämiseen.	18. Huomioimme hankinnoissa kielelliset näkökulmat.	23. Huolehdimme riskienhallinnasta, varautumisesta ja toimitusvarmuudesta.
6. Edellytämme palveluntuottajalta enintään sitä mitä edellytämme omalta palvelutuotannolta. Ymmärrämme jokaisen vaatimuksen kustannusvaikutukset.	12. Tuemme joustavaa ja monipuolista markkinakehitystä vahvistaen tarvittaessa palveluntuottajien toimintaedellytyksiä.		24. Tavoitteidemme saavuttamiseksi teemme tiivistä yhteistyötä eri sidosryhmien kanssa.
	13. Ohjaamme ja valvomme palvelujen laatua tiiviissä yhteistyössä palveluntuottajien kanssa.		

Hyvinvointialueen palvelustrategia (Aluevaltuusto 24.10.2023 § 60)

Ilmastonmuutoksen vaikutukset hyvinvointialueen sosiaali- ja terveyspalveluihin

Ilmastonmuutoksella on jo nyt ja tulee olemaan myös tulevaisuudessa merkittäviä vaikutuksia Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen asukkaisiin ja näin hyvinvointialueen toimintaan ja palveluihin.

Kasvava terveyspalvelujen tarve

Ilmastonmuutos tuo mukanaan sään ääri-ilmiöitä, kuten pitempiä helleaaltoja ja rankkasateita. Näiden lisääntyminen kasvattaa myös terveyspalveluiden tarvetta. Hyvinvointialueen kannalta erityisesti kasvava ikääntyvä väestö on alttiimpi helteen ja heikentyneen ilmanlaadun aiheuttamille terveysongelmille, kuten hengitystie- ja sydänsairauksille.

Ilmastonmuutos ja sen vaikutukset voivat myös lisätä mielenterveysongelmia. Esimerkiksi nuorten keskuudessa ilmastoahdistuksen kaltaiset oireet voivat aiheuttaa mielenterveydelle lisäkuormaa ja kasvattaa osaltaan mielenterveys- ja päihdepalvelujen tarvetta.

Sosiaalinen toimeentulo

Myös ruuantuotanto kärsii ilmastonmuutoksesta. Ruuantuotannon ongelmat voivat nostaa esimerkiksi ruoan hintaa ja lisätä ruokaturvattomuutta. Tämä puolestaan voi heikentää sosiaalista toimeentuloa erityisesti haavoittuvassa asemassa olevien ryhmien kohdalla.

Ruoan, tavaroiden ja tarvikkeiden osalta ilmastonmuutos voi vaikeuttaa toimitusketjuja ja hankaloittaa näin myös hyvinvointialueiden hankintoja.

Välilliset terveydelliset vaikutukset

Biodiversiteettikato eli luonnon monimuotoisuuden väheneminen voi heikentää ihmisten vastustuskykyä ja näin lisätä esimerkiksi kroonisten sairauksien, kuten astman ja allergioiden, esiintyvyyttä.

Hyvinvointialueiden on kokonaisuudessaan varauduttava vastaamaan ilmastonmuutoksen myötä kasvavaan palvelutarpeeseen ja muihin haasteisiin kestävillä ja vastuullisilla valinnoilla nyt ja tulevaisuudessa.

Ilmastonmuutoksen vaikutukset pelastustoimen palveluihin

Ilmastonmuutos vaikuttaa merkittävästi pelastustoimen toimintaympäristöön ja palvelutarpeisiin. Onnettomuuksien ehkäisy, varautuminen ja valmius toimia muuttuvissa olosuhteissa ovat keskeisiä tekijöitä, joihin pelastustoimen palvelujen on kyettävä vastaamaan uusien riskien ja haasteiden edessä.

Onnettomuudet ja varautuminen

Ilmastonmuutos lisää äärimmäisten sääilmiöiden, kuten myrskyjen, rajuilmojen ja ukkosmyrskyjen, esiintymistiheyttä ja voimakkuutta. Näillä on suoria vaikutuksia pelastustoimen palvelutarpeisiin, kuten vahingontorjuntatehtävien määrän kasvuun. Esimerkiksi pitkäkestoinen kuivuus lisää metsäpalojen riskiä, kun taas talven nollakelit ja nopeasti vaihtuvat sääolot lisäävät liukkauteen ja liikenteeseen liittyviä onnettomuuksia. Lumimäärän keskittyminen lyhyemmille ajanjaksoille aiheuttaa liikenteelle haasteita.

Pelastustoimi valmistautuu näihin muutoksiin nostamalla valmiustasoa ja kehittämällä toimintaympäristön kokonaisvaltaista riskiarviointia. Suunnitelmallisuus ja varautuminen ovat keskeisiä, jotta ilmastonmuutoksen mukanaan tuomiin uhkiin voidaan reagoida tehokkaasti.

Pienhiukkaspäästöt ja ympäristövaikutukset

Pelastustoimen ehkäisytyö voi vähentää myös ilmastonmuutosta kiihdyttäviä tekijöitä. Esimerkiksi tulipalojen ehkäisytyöllä vähennetään pienhiukkaspäästöjä, jotka syntyvät rakennus- tai metsäpaloista.

Yksittäinen suurpalo voi aiheuttaa merkittävän määrän päästöjä, joten ennaltaehkäisyllä on sekä paikallisia että globaalisti merkittäviä ympäristövaikutuksia.

Sopeutuminen ilmastonmuutokseen

Hyvinvointialueen pelastustoimi huomioi ilmastonmuutoksen riskit myös toimintaympäristön sopeutumistoimissa. Esimerkiksi Espoossa on osoitettu, miten esimerkiksi viherkattojen rakentaminen, katukunnossapidon parantaminen ja luonnonvarojen kestävä käyttö voivat vähentää riskejä. Tuholaislajit ja muut ekologiset muutokset on huomioitava, koska ne voivat kasvattaa ilmastonmuutoksen aiheuttamia haasteita.

Ilmastonmuutoksen riskit vaativat pelastustoimelta monialaisia toimenpiteitä, joissa yhdistyvät ihmisten, omaisuuden ja ympäristön suojelu. Pelastuslain mukaisesti onnettomuuksien ehkäisytyö ja vahingontorjunta ovat yhä tärkeämpiä keinoja vastata ilmastonmuutoksen vaikutuksiin hyvinvointialueella.

2
Nykytila

Länsi-Uudenmaan kuntien ilmastotavoitteet

Suomen ilmastolaissa on asetettu kansallinen hiilineutraaliustavoite vuodelle 2035. Laissa on asetettu vähintään 60 prosentin päästövähennystavoite vuodelle 2030 ja vähintään 80 prosentin päästövähennystavoite vuodelle 2040 verrattuna vuoteen 1990.

Vuosina 1990–2020 Suomen kasvihuonekaasupäästöt vähenivät 32 %.

EU on sitoutunut vähentämään kasvihuonekaasupäästöjä vähintään 55 prosenttia vuoteen 2030 mennessä vuoden 1990 tasosta.

Länsi-Uudenmaan kuntien ilmastotavoitteet

Espoon kaupunki on asettanut tavoitteekseen, että alueella tuotetut päästöt vähenevät 80 prosentilla vuoden 1990 tasosta vuoteen 2030 mennessä.

Länsi-Uudenmaan kunnista **Hanko**, **Raasepori**, **Inkoo**, **Siuntio**, **Lohja, Kauniainen** ja **Kirkkonummi** kuuluvat HINKU-verkostoon. Verkoston kunnat sitoutuvat vähentämään kasvihuonekaasupäästöjään 80 prosentilla vuoteen 2030 mennessä vuoden 2007 tasosta.

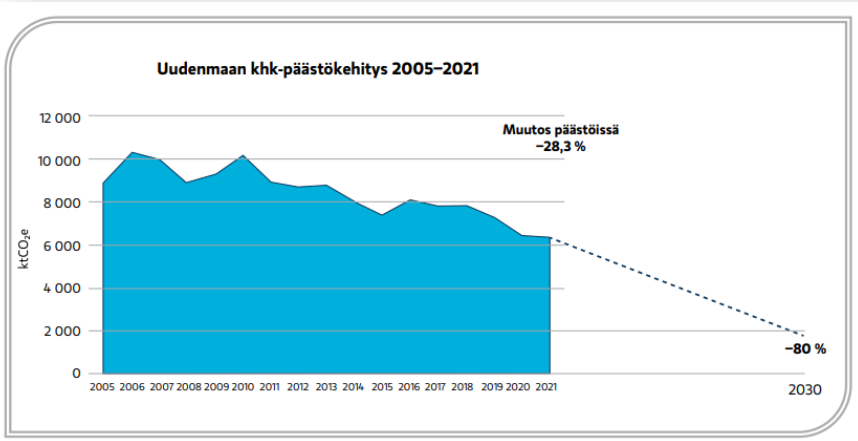
Vihti on sitoutunut vähentämään asukaskohtaisia kasvihuonekaasupäästöjä 50 prosentilla vuoteen 2030 mennessä vuoden 1990 tasoon nähden. Kunta kuuluu Euroopan kaupunginjohtajien energia- ja ilmastosopimukseen (Covenant of Mayors).

Karkkilassa tavoitteena on tehdä kaupungista energiatehokkaampi ja saavuttaa oman palveluverkon hiilineutraalius vuoteen 2035 mennessä.

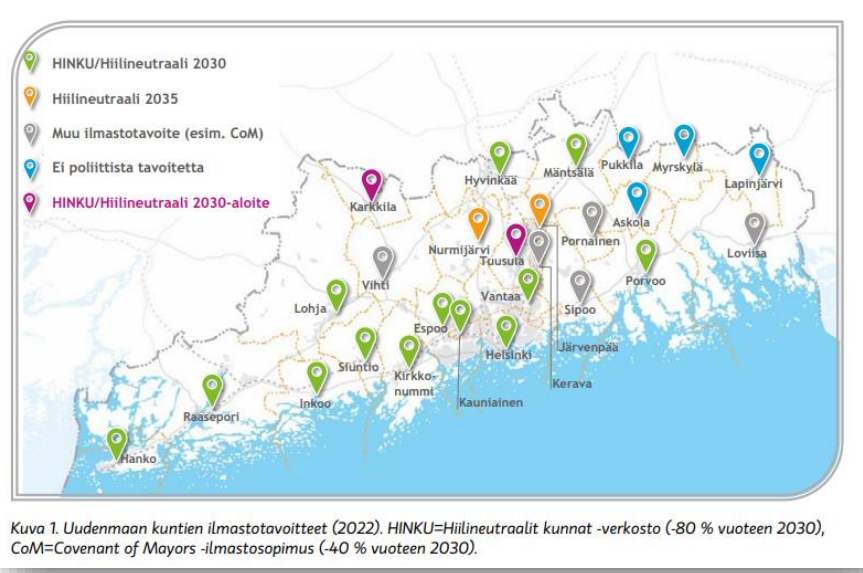
Asukasmääräisesti **98 %** länsiuusimaalaisista asuu siis kunnassa tai kaupungissa, jonka hiilineutraaliustavoite on asetettu vuodelle 2030.

HUS-yhtymän tavoitteena on vähentää niitä päästöjä, joiden vähentämiseen HUS:lla on suora päätäntävalta tai vaikutusmahdollisuuksia. Vuonna 2020 tavoitteen alle kuuluvat päästöt olivat 69 kt CO2-ekv, eli noin neljännes HUS:n kokonaishiilijalanjäljestä.

Toteuttamalla suunniteltuja ilmastotoimia tavoitteen alaiset päästöt laskevat 61 prosenttia vuoteen 2030 mennessä.

Kuva 3. Uudenmaan kokonaispäästöt ja polku hiilineutraaliuteen vuoteen 2030. Hiilineutraaliuden määritelmänä pidetään yleisesti 80 % päästövähennystä. Loppuosan ajatellaan sitoutuvan hiilinieluihin ja kompensoitavan muilla keinoin.

Kuva 1. Uudenmaan kuntien ilmastotavoitteet (2022). HINKU=Hiilineutraalit kunnat -verkosto (-80 % vuoteen 2030), CoM=Covenant of Mayors -ilmastosopimus (-40 % vuoteen 2030).

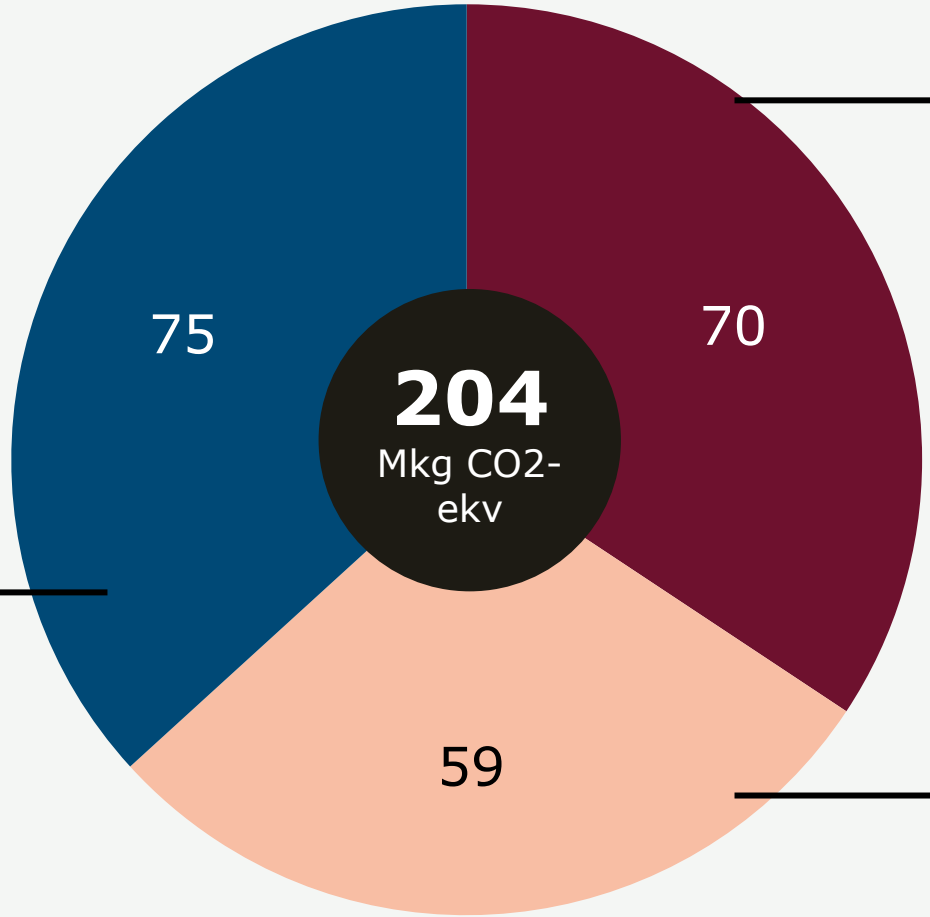
Lähde: Hiilineutraali Uusimaa 2030 –tiekartta / Uudenmaan liitto

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen hiilijalanjälki vuonna 2023 päästölähteittäin (miljoonaa kg CO_2-ekv)

Oma palvelutuotanto ja konsernihallinto

Ostopalvelut

Erikoissairaanhoidon palvelut

Oma toiminta sisältävää mm. seuraavia päästölähteitä:

- Aineiden ja tavaroiden hankinnat
- Ostolämpö ja -sähkö
- Asiakkaiden kuljetukset
- Koneet, laitteet ja polttoaineet
- Jätteet

Erikoissairaanhoito tarkoittaa HUS-yhtymältä ostettuja erikoissairaanhoidon palveluja. HUS-yhtymällä on oma ilmasto-ohjelma.

Yksityiset sote-palvelutuottajat tarkoittavat ostettuja sote-asiakaspalveluja, kuten asumispalveluja. Yhteistyökumppaneilla on omat päästövähennyssuunnitelmat.

Oma palvelutuotanto sisältää oman sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen ja konsernihallinnon laskennalliset hiilidioksidipäästöt vuonna 2023. Ostettu palvelutuotanto sisältää vuonna 2023 hankittujen sosiaali- ja terveydenhuollon asiakaspalvelujen laskennalliset päästöt. Lisäksi kategoriaan on yhdistetty hyvinvointialueen toimitilojen vuokria. Hyvinvointialueen kokonaishiilijalanjäljen laskennan on toteuttanut Motiva. Tarkasteluun eivät sisälly henkilöstön työmatkat tai asiakkaiden ja potilaiden matkat toimipisteisiin.

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen hiilijalanjälki Scope 1-3 –luokittain ja verrattuna muihin sosiaali- ja terveydenhuollon päästöihin

	Päästöjen määrä	Päästöjen osuus
Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen hiilijalanjälki yhteensä (2023)	**204 Mkg CO_2-ekv**	**4,2 % koko soten hiilijalanjäljestä (2019)**
Scope 1: Suorat päästöt eli hyvinvointialueen omasta toiminnasta aiheutuvat suorat päästöt, jotka syntyvät omien ajoneuvojen ja työkoneiden fossiilisten polttoaineiden käytöstä, varavoiman tuotannosta sekä toiminnan aiheuttamista suorista ilmakehäpäästöistä (esim. typpioksiduuli).	4,54 Mkg CO2-ekv	2,2 % hyvinvointialueen hiilijalanjäljestä
Scope 2: Ostoenergian päästöt eli ostetun sähkö-, lämpö-, höyry- ja jäähdytysenergian tuotannosta aiheutuvat päästöt.	7,00 Mkg CO_2-ekv	3,4 % hyvinvointialueen hiilijalanjäljestä
Scope 3: Epäsuorat päästöt eli arvoketjun muut epäsuorat päästöt, jotka aiheutuvat esim. hankinnoista ja ostopalveluista, rakentamisesta, liikkumisesta, kuljetuksista, jätteistä ja sähkön siirtohäviöistä.	192 Mkg CO_2-ekv	94,3 % hyvinvointialueen hiilijalanjäljestä
Hiilijalanjälki hyvinvointialueen asukasta kohden*	412 kg CO_2-ekv	4,3 % suomalaisen keskimääräisestä hiilijalanjäljestä (9 610 kg CO_2-ekv vuonna 2023)
HUS-yhtymän hiilijalanjälki (2020)	282 Mkg CO_2-ekv	**LUVN osuus HUS-yhtymän päästöistä on noin 27 %**
Suomen sosiaali- ja terveydenhuolto yhteensä (2019), sisältäen julkisen ja yksityisen sektorin palvelut	4 902 Mkg CO_2-ekv	**Noin 6,5 % Suomen kulutusperäisistä päästöistä**
Sosiaalihuolto yhteensä	1 712 Mkg CO_2-ekv	35 % koko sotesta
Terveydenhuolto yhteensä	3 190 Mkg CO_2-ekv	65 % koko sotesta
Suomen kulutusperäiset kasvihuonepäästöt (2019)**	75 415 Mkg CO_2-ekv	LUVN:n osuus hiilijalanjäljestä on noin 0,3 %.

*) 495 107 asukasta, Tilastokeskus, ennakkotieto väestöstä 31.12.2023. **) Suomen virallinen tilasto (SVT): Kasvihuonekaasut [verkkojulkaisu]. Helsinki: Tilastokeskus [Viitattu: 21.10.2024].
Mkg CO_2-ekv tarkoittaa miljoonaa kilogrammaa hiilidioksidia vastaavaa, eri kasvihuonekaasupäästöjen yhteenlaskettua ilmastoa lämmittävää vaikutusta. Vertailuluvut ovat suuntaa-antavia. HUSin, koko Suomen sote-sektorin ja LUVN:in päästölaskennan rajaukset ja laskennassa huomioidut asiat eivät välttämättä vastaa toisiaan.

3
Tavoitteet ja toimenpiteet

3.2 Ilmasto-ohjelman tavoitteet

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen ilmasto-ohjelma ja tiekartta toimista, jolla edistetään hiilineutraaliuden saavuttamista Tiivistelmä

Ilmastotavoitteemme vuoteen 2030 mennessä

- Hyvinvointialue tukee omalla toiminnallaan Länsi-Uudenmaan kuntien ja kaupunkien Hiilineutraali Uusimaa 2030 –tiekartan mukaisia ilmastotavoitteita sekä HUS-yhtymän ilmastotavoitteita.
- Vuonna 2030 toimintamme hiilijalanjälki on ilmasto-ohjelman toimenpiteiden tukemana pienentynyt vuoden 2023 tasoon verrattuna.

Vuoden 2026 loppuun mennessä

- olemme laskeneet uudestaan toiminnastamme aiheutuvat hiilidioksidipäästöt ja niiden kehityssuunnan
- henkilöstömme osaaminen ilmastoasioissa on kasvanut
- ilmasto-ohjelman päivittämisen tarve arvioidaan näiden tietojen pohjalta
- olemme asettaneet numeerisen päästövähennystavoitteen, joka tukee omalta osaltaan kuntien ja Uudenmaan hiilineutraalisuustavoitetta ja tunnistaneet tarvittavat jatkotoimenpiteet hyvinvointialueen tavoitteen saavuttamiseksi varmistaen sen, että ensisijaista on laadukkaiden ja kustannustehokkaiden sotepe-palvelujen järjestäminen
- hyvinvointialueen ilmasto-ohjelman ja hiilineutraaliustavoitteen saavuttamiseen tarvittavia toimenpiteitä ryhdytään toteuttamaan heti ilmasto-ohjelman hyväksymisen jälkeen painottaen taloudellisia säästöjä tuovia ja kustannusneutraaleja toimia, mutta varmistaen, että nyt hyväksytyn talouskehyksen sisällä voidaan toteuttaa myös sellaisia ilmastotoimia, jotka edellyttävät toteutuakseen maltillista rahoitusta.

Ilmasto-ohjelman seuranta

Tulevaisuus- ja kehittämislautakunta seuraa vuosittain ilmasto-ohjelman toteutumista.

Tiekartta toimista, jolla edistetään hiilineutraaliuden saavuttamista

3.2 Ilmasto-ohjelmaan sisältyvät toimenpiteet

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen ilmasto-ohjelma
Hiilineutraaliustoimenpiteet

Toimenpiteet on ohjelman valmistelussa koottu useita tahoja kuulemalla

Ilmasto-ohjelmaan on kirjattu yhteensä **53** ilmastotoimenpidettä tai toimenpiteiden kokonaisuutta.

Hiilineutraaliustoimenpiteitä on kerätty valmistelussa myös laajasti alueen asukkailta (Ilmastohukkajahti-kysely). Vaikuttamistoimielimet ovat osallistuneet ohjelman valmisteluun.

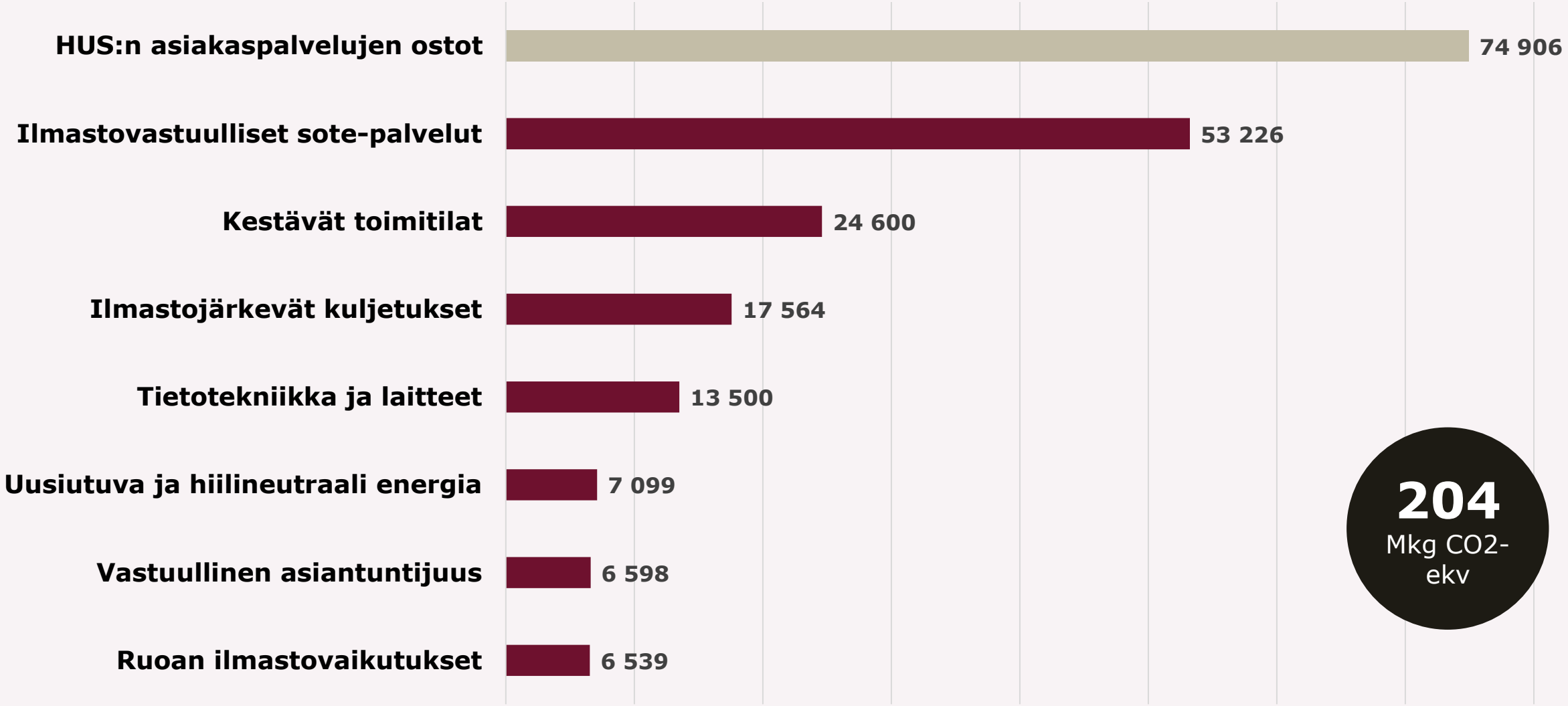
Toimenpiteet on arvioitu osana valmistelua

Toimenpiteet on arvioitu niiden vaikutusmekanismin (oma päätöksenteko vai ohjaava vaikutus), vastuutahon, arvioidun vaikutuksen ja toteuttamisen vaativuuden perusteella. Lisäksi kunkin toimeenpiteen osalta arvioitiin kustannusvaikutukset ilmasto-ohjelman tarkastelukaudella 2024-2030.

Arviot ovat suuntaa-antavia, ja niiden tarkoituksena on tunnistaa nopeasti ja helposti toteutettavia muutoksia, joilla on mahdollisimman suuri vaikutus. Toimenpiteille ei tässä tarkastelussa asetettu selkeitä määritelmiä.

Vuoden 2025 talousarvioneuvotteluissa kirjattiin neuvottelupöytäkirjaan mm. seuraavasti: ”Hyvinvointialueen ilmasto-ohjelman ja hiilineutraaliustavoitteen saavuttamiseen tarvittavia toimenpiteitä ryhdytään toteuttamaan heti ilmasto-ohjelman hyväksymisen jälkeen painottaen taloudellisia säästöjä tuovia ja kustannusneutraaleja toimia, mutta varmistaen, että nyt hyväksyttävän talouskehyksen sisällä voidaan toteuttaa myös sellaisia ilmastotoimia, jotka edellyttävät toteutuakseen maltillista rahoitusta.”

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen hiilijalanjälki vuonna 2023 jaettuna toimenpidekokonaisuuksiin (tuhatta kg CO_2-ekv)

Huom: ei sisällä henkilöstön työmatkoja tai asiakkaiden matkoja omilla ajoneuvoilla.

Ilmasto-ohjelman toimenpiteet
Ilmastovastuulliset sote-palvelut

Päästöt yhteensä
128 132 t CO2 ekv

Toimenpide	Vaikutus	Vastuutaho	Arvioitu vaikutus (1 = vähäinen, 5 = merkittävä)	Toteuttamisen vaativuus (1 = helppo, 5 = vaativa)	Kustannus-vaikutukset
Yksityisen palvelutuotannon kotihoidon palveluissa tehostetaan reititystä ja edistetään lyhyitä siirtymisiä ja kaluston parempaa huomioimista	Ohjaus	Hankinnat	3	4	Vähentää kustannuksia
Suurimmissa sote-palveluhankinnoissa edellytetään lähtökohtaisesti palveluntuottajakumppaneilta ilmasto-ohjelmaa	Ohjaus	Hankinnat	3	2	Kustannus-neutraali
Pyritään vähentämään vaarallisten/haitallisten aineiden käyttöä toiminnassa. Tarvittaessa säilötään sekä kierrätetään aineet turvallisesti (esim. kemikaalit)	Oma toiminta	Tukipalvelut, palvelu-tuotanto	3	3	Kustannus-neutraali
Selvitetään osana markkinavuoropuhelua vähähiilisiä vaihtoehtoja	Ohjaus	Hankinnat	1	1	Kustannus-neutraali
Sopimus- ja toimittajahallinnan prosesseissa otetaan huomioon yhteistyömahdollisuudet hiilineutraaliuden toteuttamiseksi	Oma toiminta	Hankinnat	2	2	Kustannus-neutraali
Edistetään palvelustrategian mukaisesti etäpäivätoiminnan osuuden kasvattamista päivätoiminnasta	Oma toiminta	Palvelutuotanto	3	2	Vähentää kustannuksia
Edistetään palvelustrategian mukaisesti kotihoidon ja muiden kotiin vietävien palvelujen etävastaanottoja	Oma toiminta	Palvelutuotanto	3	2	Vähentää kustannuksia

Ilmastovastuulliset sote-palvelut sisältävät seuraavat päästölähteet: hankinnat (sosiaali- ja terveyspalvelut), hankinnat (asiakaspalvelujen ostot, muut), hankinnat (aineet, tarvikkeet ja tavarat), hankinnat (koneet, laitteet ja kuljetusvälineet).

Ilmasto-ohjelman toimenpiteet
Kestävät toimitilat

Päästöt yhteensä
24 600 t CO2 ekv

Toimenpide	Vaikutus	Vastuutaho	Arvioitu vaikutus (1 = vähäinen, 5 = merkittävä)	Toteuttamisen vaativuus (1 = helppo, 5 = vaativa)	Kustannus-vaikutukset
Uudiskohteissa ja korjausrakentamisessa pyritään hyödyntämään päästöttömiä työmaita (kilpailutusvaiheen kriteerien asettaminen)	Ohjaus	Tilapalvelut	4	4	Lisää kustannuksia (merkittävästi)
Kierrätysmateriaaleja hyödynnetään mahdollisimman laajasti toimitilojen suunnittelussa, toteutuksessa ja käytössä	Ohjaus	Tilapalvelut	4	5	Lisää kustannuksia
Parannetaan tilakäytön tehokkuutta eli ei ylläpidetä hukkatilaa toimipisteissä	Oma tuotanto	Tilapalvelut, palvelutuotanto	4	3	Vähentää kustannuksia
Toimitilat suunnitellaan ja mitoitetaan käyttöasteiden mukaisesti, ja muuntojoustavat ratkaisut vastaavat tulevaan tilatarpeeseen oikea-aikaisesti	Ohjaus	Tilapalvelut	4	3	Vähentää kustannuksia
Toimitilahankinnassa hyödynnetään aina kun mahdollista *hyödynnä -> kunnosta-> peruskorjaa -> täydennä ja rakenna uudelleen käytetyistä osista -> uusi* -menettelyä	Ohjaus	Tilapalvelut	4	3	Vähentää kustannuksia
Toimitilan toteutukselle ja lopputuotteelle asetetaan aina kun mahdollista tavoitteeksi ympäristösertifikaatti, kuten LEED tai BREEAM	Ohjaus	Tilapalvelut	4	3	Lisää kustannuksia
Tavoitellaan tilojen pitkää käyttöikää kunnossapidon ja ylläpidon parantamisella nykytasosta	Ohjaus	Tilapalvelut	3	2	Lisää kustannuksia
Määritellään kiinteistöjen energiatehokkuusluokat laskennallisen energiatehokkuuden vertailuluvun mukaan (E-luku, A-G)	Ohjaus	Tilapalvelut	1	2	Kustannusneut raali

Kestävät toimitilat sisältää seuraavat päästölähteet: Hankinnat (rakentaminen) hankinnat (rakennusten ja alueiden ylläpito), jätteet

Ilmasto-ohjelman toimenpiteet
Kestävät toimitilat

Päästöt yhteensä
24 600 t CO2 ekv

Toimenpide	Vaikutus	Vastuutaho	Arvioitu vaikutus (1 = vähäinen, 5 = merkittävä)	Toteuttamisen vaativuus (1 = helppo, 5 = vaativa)	Kustannus-vaikutukset
Edistetään toiminnasta syntyvän pakkausjätteen (muovi, pahvi, paperi yms.) kierrättämistä	Oma toiminta	Tukipalvelut, hankinnat	2	2	Kustannus-neutraali
Toimitiloissa suositaan kestäviä ja kierrätettäviä materiaalivalintoja (tekstiilit, kalusteet tms.)	Oma toiminta	Tilapalvelut, hankinnat	2	2	Lisää kustannuksia
Lisätään työntekijöiden osaamista ja mahdollisuuksia vaikuttaa matalalla kynnyksellä yksikön ilmastoystävällisiin toimintakäytänteisiin (esim. ruokahävikin tai tarpeettoman hansikkaiden käytön vähentäminen)	Oma toiminta	Henkilöstö	2	3	Kustannus-neutraali
SER-jätteiden (sähkö- ja elektroniikkaromu) keräystä tehostetaan toimipisteissä ja osia uusiokäytetään tilanteen salliessa	Oma toiminta	Tukipalvelut	3	3	Kustannus-neutraali
Edistetään ilmastoinnin ja lämmityksen optimointia työtiloissa	Ohjaus	Tilapalvelut	3	4	Lisää kustannuksia
Lisätään toimitilojen kalusteiden kierrätystä ja uusiokäyttöä sekä selvitetään henkilöstön mahdollisuutta ostaa poistettavia kalusteita itselleen.	Oma toiminta	Tilapalvelut	2	3	Kustannus-neutraali
Vähennetään hukkatilan käyttöä kokoustilojen vuokraamisessa varaamalla tarkoitukseen sopivan kokoinen kokoustila	Oma toiminta	Tilapalvelut	1	2	Vähentää kustannuksia

Kestävät toimitilat sisältää seuraavat päästölähteet: Hankinnat (rakentaminen) hankinnat (rakennusten ja alueiden ylläpito), jätteet

Ilmasto-ohjelman toimenpiteet
Ilmastojärkevät kuljetukset

Päästöt yhteensä
17 564 t CO2 ekv

Toimenpide	Vaikutus	Vastuutaho	Arvioitu vaikutus (1 = vähäinen, 5 = merkittävä)	Toteuttamisen vaativuus (1 = helppo, 5 = vaativa)	Kustannus-vaikutukset
Edistetään palvelustrategian mukaisesti kyytien yhdistelyä vammaispalvelulain ja sosiaalihuoltolain mukaisissa kuljetuspalveluissa	Oma toiminta	Tukipalvelut	4	3	Vähentää kustannuksia
Tehdään liikematkoja ulkomaille vain silloin, kun etäosallistuminen ei ole tarkoituksenmukaista	Oma toiminta	Henkilöstö	1	1	Vähentää kustannuksia
Kannustetaan henkilöstöä hyödyntämään nykyistä enemmän kimppakyytejä	Ohjaus	Henkilöstö	2	2	Vähentää kustannuksia
Selvitetään pyöräedun ja leasingpyörien sekä muiden pyöräilyyn kannustavien toimenpiteiden mahdollistamista henkilöstölle	Oma toiminta	Henkilöstö	2	2	Lisää kustannuksia
Hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan uusiutuvia polttonesteitä kuten biodieseliä tai biokaasua	Oma toiminta	Hankinnat	2	2	Lisää kustannuksia
Siirrytään puhtaiden ajoneuvojen direktiivin mukaisesti sähköajoneuvoihin tai vähän polttonestettä kuluttaviin autoihin, kuten hybridiautoihin, kun mahdollista	Oma toiminta	Tukipalvelut, hankinnat	2	4	Lisää kustannuksia
Edistetään sähköautojen latauspisteiden saamista toimipisteiden yhteyteen	Oma toiminta	Hankinnat, tilapalvelut	2	3	Lisää kustannuksia
Edistetään vähimmäiskilometrimäärän asettamista uusien ajoneuvojen hankinnalle palvelutuotannossa	Oma toiminta	Tukipalvelut	3	3	Vähentää kustannuksia

Ilmastojärkevät kuljetukset sisältää seuraavat päästölähteet: liikematkat, asiakkaiden kuljetukset, omien ajoneuvojen polttoaineet (sosiaali- ja terveyspalvelut), hankinnat (matkustus- ja kuljetuspalvelut), Pelastuslaitoksen kaluston polttoaine, hankinnat (aineet, tarvikkeet ja tavarat). Elintarvikkeet, juomat ja tupakka kuuluvat ruoan vaikutukset -kategoriaan. Poltto- ja voiteluaineet kuuluvat ilmastojärkeviin kustannuksiin. Muut kategoriat kuuluvat soteen.

Ilmasto-ohjelman toimenpiteet
Tietotekniikka ja laitteet

Päästöt yhteensä
13 500 t CO2 ekv

Toimenpide	Vaikutus	Vastuutaho	Arvioitu vaikutus (1 = vähäinen, 5 = merkittävä)	Toteuttamisen vaativuus (1 = helppo, 5 = vaativa)	Kustannus-vaikutukset
Huomioidaan laitehankinnoissa energiamerkit ja energiankulutus lepo-, normaali- ja valmiustilassa	Ohjaus	Digipalvelut, hankinnat	1	3	Kustannus-neutraali
Huomioidaan laitteiden energiankulutusta ohjaavat ohjeistukset ja asetukset	Ohjaus	Digipalvelut	2	2	Kustannus-neutraali
Huomioidaan konesalien energiasertifikaatit (ERE, PUE) ICT-hankinnoissa ja kapasiteettipalveluissa	Ohjaus	Hankinnat	2	5	Lisää kustannuksia
Huomioidaan laitehankinnoissa haitallisten aineiden lakisääteinen RoHS-direktiivi	Ohjaus	Hankinnat	1	2	Kustannus-neutraali
Tavoitellaan hukkakäytön minimointia ja tehokasta kapasiteetin käyttöä (esim. kellonajan mukainen kapasiteetin hallinta)	Ohjaus	Digipalvelut	2	4	Vähentää kustannuksia
Kehitetään ICT-laitteiden käyttöiän hallintaa ja edistetään turvallista kierrätystä ja hävittämistä	Oma toiminta	Digipalvelut, hankinnat	3	2	Vähentää kustannuksia
Huomioidaan lääkintälaitteiden elinkaarihallinta sekä turvallinen kierrätys ja hävittäminen	Oma toiminta	Hankinnat, tukipalvelut	3	4	Vähentää kustannuksia

Tietotekniikka ja laitteet sisältävät seuraavat päästölähteet: hankinnat (ICT-hankinnat, tavarat, palvelut ja ohjelmistot)

Ilmasto-ohjelman toimenpiteet
Uusiutuva ja hiilineutraali energia

Päästöt yhteensä
7 099 t CO2 ekv

Toimenpide	Vaikutus	Vastuutaho	Arvioitu vaikutus (1 = vähäinen, 5 = merkittävä)	Toteuttamisen vaativuus (1 = helppo, 5 = vaativa)	Kustannus-vaikutukset
Pyritään kasvattamaan mahdollisuuksien mukaan päästöttömän sähkön osuutta kokonaissähkönkulutuksesta.	Osittain oma päätös	Hankinnat, Tilapalvelut	2	3	Lisää kustannuksia
Huolehditaan laitteiden säännöllisestä kunnossapidosta, jotta putki- tai laitevuotoja ei synny.	Tukipalvelut	Tukipalvelut	1	2	Kustannus-neutraali
Optimoidaan energiaa kuluttavien laitteiden käyttöaikoja ja asetusarvoja ja huolehditaan laitteiden ylläpidosta ja puhdistuksesta energiankulutuksen vähentämiseksi.	Tukipalvelut	Tukipalvelut	1	3	Kustannus-neutraali
Siirrytään digipalveluissa kohti vähäpäästöisiä pilvipalveluratkaisuja.	Oma päätös	Digipalvelut, hankinnat	3	4	Lisää kustannuksia
Edistetään nykyisten käytössä olevien kylmäaineiden korvaamista matalamman Global Warming Potential -arvon vaihtoehdoilla.	Oma päätös	Tukipalvelut, hankinnat	4	4	Lisää kustannuksia
Pyritään edistämään vuokratilojen siirtymistä hiilineutraalin energian käyttöön.	Ohjaus	Tilapalvelut	3	3	Lisää kustannuksia

Uusiutuva ja hiilineutraali energia sisältää seuraavat päästölähteet: Ostosähkö ja ostolämpö

Ilmasto-ohjelman toimenpiteet
Vastuullinen asiantuntijuus

Päästöt yhteensä
6 598 t CO2 ekv

Toimenpide	Vaikutus	Vastuutaho	Arvioitu vaikutus (1 = vähäinen, 5 = merkittävä)	Toteuttamisen vaativuus (1 = helppo, 5 = vaativa)	Kustannus-vaikutukset
Minimoidaan paperitulosteiden ja lomakkeiden määrä ja edistetään tietojen siirtämistä sähköiseen muotoon	Oma toiminta	Tukipalvelut, digipalvelut	2	2	Vähentää kustannuksia
Suositaan Forest Stewardship Council (FSC) metsävarojen suojeluun suuntautuva ympäristömerkkiä tai vastaavia sertifikaatteja kartonkipakkauksissa ja paperituotteissa	Ohjaus	Hankinnat	1	2	Lisää kustannuksia
Tarjotaan henkilöstölle koulutus kestävästä kehityksestä	Oma toiminta	Henkilöstö	1	1	Lisää kustannuksia
Julkaistaan ”tietoiskuja” toimitiloissa (mm. sähkön- tai vedenkulutuksen tilastot, kestävämpien vaihtoehtojen ja toimintatapojen ohjeistus)	Oma toiminta	Henkilöstö	2	1	Kustannus-neutraali
Selvitetään mahdollisuutta nimetä palveluyksikkötasolle omat ympäristövastaavat, jotka voisivat huolehtia päätyönsä lisäksi työpaikkansa toiminnan kestävyydestä, ja tuodaan selvitystyön tuotokset käsiteltäväksi vuonna 2026 ilmasto-ohjelman päivityksen yhteydessä	Oma toiminta	Henkilöstö	2	2	Lisää kustannuksia
Otetaan päätösten ennakkovaikutusten arvioinnissa (EVA) huomioon päätöksen ilmastovaikutukset, kun mahdollista	Oma toiminta	Hallinto	2	2	Kustannus-neutraali

Vastuullinen asiantuntijuus sisältää seuraavat päästölähteet: hankinnat (koulutus- ja kulttuuripalvelut), hankinnat (hallinnolliset palvelut), hankinnat (asiantuntija- ja toimistopalvelut)

Ilmasto-ohjelman toimenpiteet
Ruoan ilmastovaikutukset

Päästöt yhteensä
3 539 t CO2 ekv

Toimenpide	Vaikutus	Vastuutaho	Arvioitu vaikutus (1 = vähäinen, 5 = merkittävä)	Toteuttamisen vaativuus (1 = helppo, 5 = vaativa)	Kustannus-vaikutukset
Suositaan tapahtumissa vähähiilisiä tarjoiluja, kuten lähi-, kasvis– ja vegaanivaihtoehtoja	Oma toiminta	Tukipalvelut	2	1	Kustannus-neutraali
Edistetään ruokahävikin vähentämistä edustustilaisuuksissa mm. tilausmäärien tarkemmalla hallinnalla	Oma toiminta	Tukipalvelut	2	2	Vähentää kustannuksia
Edistetään ateriapalvelujen hiilijalanjäljen pienentämistä	Ohjaava, oma toiminta	Tukipalvelut, hankinnat	3	3	Vähentää kustannuksia
Edistetään ruokahävikin vähentämistä palvelutuotannossa, kuten asumispalveluissa (mm. selvitetään henkilöstön mahdollisuutta hävikkiruoan ostamiseen ja tilausmäärien parempi hallinta)	Oma toiminta	Tukipalvelut, hankinnat	2	2	Kustannus-neutraali

Ruoan ilmastovaikutukset sisältävät seuraavat päästölähteet: hankinnat (Majoitus- ja ravitsemispalvelut), hankinnat (aineet, tarvikkeet ja tavarat). Elintarvikkeet, juomat ja tupakka kuuluvat ruoan vaikutukset -kategoriaan. Poltto- ja voiteluaineet kuuluvat ilmastojärkeviin kustannuksiin. Muut kategoriat kuuluvat soteen.

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue
Västra Nylands välfärdsområde

Kiitos, tack!

Seuraa meitä sosiaalisessa mediassa:

- Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue
- @luhyvinvointialue
- Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue
- @LUhyvinvointi
- Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue

www.luvn.fi